

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

* BEZINNING

door *Paul van Geest*

De auteur is voorzitter van de redactie van *Christen Democratische Verkenningen*.

Ruim een halve eeuw geleden uitte de jezuïet en theoloog Avery Dulles een grote zorg. Hij vond het onverkwikkelijk dat christenen eerder de orthofonie waren toegedaan dan de orthodoxie. Onder 'orthofonie' verstond hij niet alleen de behandeling van spraakstoornissen, maar ook dat christenen vaak hun orthodoxie beleden met woorden waarvan zij de betekenis nauwelijks kenden. Taal evolueert. Bepaalde termen worden archaisch omdat zij verwijzen naar een onbekend geworden belevingswereld, culturele context of geschiedenis. Het baarde hem zorgen dat er (bijvoorbeeld) gezongen werd over de Heer die onze 'Heiland' is en dat kinderen dan dachten aan God als een Vlaamse eilandbewoner. Hij pleitte ervoor de inhoud van het geloof steeds adequater te laten aansluiten bij het leven van christenen door te zoeken naar nieuwe formuleringen. In die denklijn zou het woord 'Heiland' met betrekking tot Christus kunnen worden vervangen door 'Arts': een goede arts neemt pijn weg en draagt bij aan genezing van zieken. In het licht van zo'n motief werd Jezus toegankelijker, meende Dulles. Paus Johannes Paulus II was ingenomen met deze inzichten, en Dulles moest zijn wijsheid met het kardinaat bekopen.

Nu ben ik voorstander van het zingen van het Wilhelmus. Wie op tijd voor de ingang van, bijvoorbeeld, een pretpark in Orlando komt, ontdekt dat het park pas echt open gaat als 'The Star-Spangled Banner' heeft weerklonken. Al dan niet uit volle borst, maar steeds met de pet af wordt het volkslied meegezongen door Amerikanen die allen – ooit of meer recent – zijn geboren in immigrantenfamilies. Dit ritueel kan obligaats en obsoleet overkomen. Er wordt soms onaandachtig of niet meegezongen. Maar het jarenlang samen voltrekken van dit ritueel kan bijdragen aan het scheppen van een band. Wij zingen en scanderen om verbinding te bewerkstelligen, in wat voor groep ook.

Maar weten wij wat we zingen met de woorden 'den Koning van Hispanje heb ik altijd geëerd'? Dulles' orthofonie is hier niet ondenkbeeldig. In dit geval kunnen woorden niet vervangen worden. Willem van Oranje werkte voor de Spaanse koning Filips II voordat hij zich ging verzetten tegen de repressie van de Nederlanders. Hij werkte niet voor een sultan. Dan is investering in kennis van het verleden geboden. Samen zingen bestendigt een band. Maar deze wordt dieper als je weet wat je zingt. Dan wordt het verleden een gedeeld verleden, of je hier nu recent bent ingestapt of niet.